Prima instanță: Judecătoria Ungheni (judecător Lilia Potînga)

Dosarul nr. 2a-981/2024 (PIGD: 2-23082057-03-2a-21082024)

CURTEA DE APEL NORD

Colegiul Civil și de Contencios Administrativ

D E C I Z I E

11 martie 2025 municipiul Bălți

Instanța în componența:

Președintele ședinței, judecător Radu Holban

Judecătorii Svetlana Ghercavii și Cristina Prisacari

Grefier Roxana Iacubovscaia,-

examinând în ședință publică cererea de apel formulată de Tamazlîcari Alexei, reprezentat de avocatul Onofrei Andrei, împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 29 noiembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în contradictoriu cu Tamazlîcari Alexei, privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală,-

C O N S T A T Ă :

I.Pretenţiile reclamantului:

1.La 06 iunie 2023, Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Tamazlîcari Alexei, privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pe anii 2021-2022 în mărime de 8.112,00 lei și penalitatea de întârziere în sumă de 2.230,80 lei, iar în total suma de 10.342,80 lei.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat următoarele circumstanțe:

În temeiul Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, nr. 1585-X1I1 din 27.02.1998, cu modificările și completările ulterioare, asigurarea obligatorie de asistență medicală are un caracter obligatoriu pentru toți cetățenii Republicii Moldova. Obligativitatea asigurării este expres stabilită ca principiu în art. 5 alin. (1) lit. d) din Legea 1585/1998, pe baza căruia se organizează și funcționează sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și potrivit căruia persoanele fizice și juridice au conform legii, obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.

În acest sens, susține reclamanta că, obligativitatea instituită prin efectul legii, de fapt, reprezintă un instrument de responsabilizare a cetățenilor de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală prin achitarea primelor în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru acumularea mijloacelor financiare în scopul acoperirii cheltuielilor de tratament ce pot surveni în viitor în privința stării sănătății cetățenilor.

La fel, menționează, că neexecutarea obligației de achitare a primei de asigurare în termen, atrage după sine aplicarea sancțiunilor pecuniare față de persoana care nu și-a onorat obligația. Mijloacele financiare acumulate în fondurile de asigurare, inclusiv sumele penalităților pentru neachitarea în termen a primelor, sînt destinate realizării activității specifice asigurării obligatorii dc asistență medicală se utilizează în strictă conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de constituire administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 594 din 14.05.2002 cu modificările și completările ulterioare (Monitorul Oficial al R.Moldova nr. 66-68/691 din 23.05.2002).

Astfel, în sistemul asigurării obligatorii de asistență medical, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și agențiilor ei teritoriale îi revine calitatea de asigurător, în timp ce calitatea de persoane asigurate o pot avea atît cetățenii Republicii Moldova, cît și străinii, în condițiile stabilite de legiuitor (a se vedea art. 4 alin. alin. (1), (6) (7) al Legii 1585/1998) care se dobândește ca urmare a achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă procentuală sau în sumă fixă în dependență de categoria de plătitori la care persoana se atribuie (anexele nr. 1 nr. 2 ale Legii m. 1593 din 26.12.2002)

În sensul dat, precizează că se disting două categorii de plătitori enunțate în anexele nr. 1 si nr. 2 ale Legii cu privire la mărimea, modul, termenele de achitare

a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, nr. 1593-XV din 26.12.2002, cu modificările și completările ulterioare (în continuare Legea nr.1593/2002): categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu, la alte recompense (anexa nr. 1) și categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual (anexa nr. 2). Anexa nr. 2 la Legea 1593/2002 enumera categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie dc asistență medicală în sumă fixă, persoane fizice neangajate, cu domiciliul în Republica Moldova, care se asigură în mod individual, la pct. 1 lit.b) fiind enunțați expres fondatorii de întreprinderi individuale.

Menționează că nu sînt obligați să achite prima în sumă fixă numai pensionarii și persoanele cu dizabilități, dacă aceștea fac parte concomitent din categoriile persoanelor fizice neangajate asigurate de stat și categoriile de persoane obligate să se asigure în mod individual (a se vedea art. 23 alin. (4) al Legii 1593 /2002. completat prin Legea nr. 123 din 07.07.2017, în vigoare din 01.01.2018).

Suplimentar, reține că în temeiul art. 22 alin. (1) din Legea nr. 1593 din 26.12.2002, modificat prin Legea nr. 243 din 29 decembrie 2015 în vigoare din 06.01.2016), persoanele atribuite la categoria susmențională (plătitorii primei în sumă fixă) au obligația să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă anual, până la data de 31 martie a anului de gestiune. Respectiv, pentru persoanele care se asigură în mod individual, statutul de persoană asigurată se acordă de la achitarea primei de AOAM în sumă fixă în mărimea stabilită de legislație și se suspendă la 31 decembrie a anului respectiv de gestiune (pct. 34 alin. 3 lit. a) din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1246 din 19.12.2018).

Concomitent, susține că, potrivit informației plasate pe site-ul Serviciului Fiscal de Stat (https://sfs.md/ro/services- online/route.taxpayer information), Tamazlîcari Alexei Ion, domiciliat în raionul Ungheni, satul Sculeni, deține statutul de fondator al Intreprinderii Individuale.

Drept urmare, Tamazlîcari Alexei Ion se atribuie la categoria de plătitori a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă care se asigură în mod individual, stipulat în pct. 1) lit. b) din Anexa nr. 2 la Legea 1593/2002.

Sub aspectul dat, menționează că potrivit datelor din SIA AOAM, sistem

înregistrat în registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova, pe parcursul anilor 2021-2022, Tamazlîcari Alexei Ion întreprinzător individual, fondator al Î.I. "TAMAZLÎCARI ALEXEI" IDNO — *****, nu și-a onorat obligația prevăzută de legislație de a achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în termenul legal stabilit, astfel, înregistrând datorii la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2021-2022 în sumă de 10.342,80 lei, compusă din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 8.112,00 lei a penalității aferente în sumă de 2.230,80 lei.

Astfel, pentru anul 2021 datoria constituie 5.171,40 lei, ce rezultă din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută în mărime de 4.056,00 lei, stabilită în art. 4 alin. (2) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021, nr. 256 din 16.12.2020, scadența fiind la data de 31 martie 2021, și penalitatea pentru 275 zile în suma de 1.115,40 lei (4.056 lei X 0,l%=4,056 lei/zi; perioada 01.04.2021-31.12.2021=275 zile; 275 X 4,056 lei/zi = 1.115,40 lei).

Comunică faptul că, pentru anul 2022 datoria constituie 5.171,40 lei, ce rezultă din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută în mărime de 4.056,00 lei, stabilită în art. 4 alin. (2) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2022, nr. 207 din 06.12.2021, scadentă fiind la data de 31 martie 2022 inclusiv penalitatea pentru 275 zile în sumă de 1.115,40 lei (4.056 lei x 0.1 % = 4,056 lei/zi; perioada 01.04.2022-31.12.2022 =275 zile, 275 x 4,056 lei/zi = 1.115,40 lei), în total datoria constituie 10.342,80 lei.

Mai mult ca atât, indică faptul că, potrivit prevederilor Regulamentului privind controlul achitării primelor de AOAM, aprobat prin H.G. nr. 1246 din 19.12.2018 „Cu privire aprobarea Regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistentă medical" și art. 166 alin. (1) lit. h) al CPC RM, în vederea respectării legislației din domeniul AOAM achitarea în termen a primei de AOAM în sumă fixă pe anii 2021- 2022 pe cale amiabilă (extrajudiciară). În adresa debitorului a fost expediată înștiințarea despre data și ora prezentării la AT Vest a CNAM cu nr. 05-05-630 din 18.10.2022. În pofida faptului că înștiințarea a fost recepționată de către destinatar, pentru perfectarea documentelor în vederea respectării legislației din sistemul AOAM, debitorul, la data, ora și locul indicate în înștiințare, nu s-a prezentat, nu a

comunicat AT Vest a CNAM despre motivul neprezentării și nici datoria sus-menționată nu a fost achitată.

În drept, acțiunea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 38 alin.(l). art. 58 alin. (1), art. 85 alin. (1) lit. o), art. art. 166-167 Cod de Procedură Civilă al Republicii Moldova, Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, nr. 1585-XIII din 27.02.1998. cu modificările și completările ulterioare. Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. nr.1593-XV din 26.12.2002. cu modificările și completările ulterioare. Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1246 din 19.12.2018, Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021. nr. 256 din 16.12.2020. Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2022. nr. 207 din 06.12.2021.

II. Soluția instanţei de fond:

3. Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 29 noiembrie 2023, cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în contradictoriu cu Tamazlîcari Alexei, privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, a fost admisă integral, după cum urmează:

- S-a încasat de la Tamazlîcari Alexei, fondator al Î.I „Tamazlîcari Alexei" în beneficiul Agenției Teritoriale Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pe anii 2021-2022 în mărime de 8112,00 lei și penalitatea de întârziere în sumă de 2230,80 lei, iar în total suma de 10342,80 (zece mii trei sute patruzeci și doi) lei, 80 bani.

- S-a încasat de la Tamazlîcari Alexei în beneficiul Statului, taxa de stat în mărime de 310,28 (trei sute zece) lei, 28 bani.

III. Solicitarea apelantului:

4. La 01 decembrie 2023 apelantul Tamazlîcari Alexei, reprezentat de avocatul Onofrei Andrei, a declarat apel prealabil împotriva hotărârii Judecătoriei

Ungheni din 29 noiembrie 2023 (fila dosarului 61), iar la 20 martie 2024 a depus o cerere de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept (fila dosarului 79-80), solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi soluții prin care să fie respinsă acțiunea reclamantului ca neîntemeiată.

IV. Argumentele părţilor:

5. În motivarea apelului reprezentantul apelantului a invocat dezacordul său cu hotărârea primei instanțe în partea încasării sumei pentru prima de asigurare cu poliță medicală.

În acest sens, apelantul invocă faptul că, instanţa de fond la judecarea cauzei a interpretat şi aplicat eronat normele de drept material; circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care instanţa le-a considerat probate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele de fapt ale cauzei.

Astfel, instanța de fond în hotărârea pronunțată a reținut faptul că, deşi apelantul Tamazlîcari Alexei are statut de veteran de război, este persoană eligibilă de a achita poliţa de asigurare medicală prin prisma faptului că este fondatorul Î.I. ’’Tamazlîcari Alexei”, motivându-şi concluzia în baza prevederilor din pct. l lit. b) a anexei nr. 2 la Legea cu privire la mărimea, modul şi teremenele de achitare a poliţei de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală nr.1593-XV din 26.12.2002 potrivit căreia, *1. Persoanele fizice neangajate, cu domiciliul în Republica Moldova, care se includ în una din următoarele categorii: b) fondatorii întreprinderii individuale.* În sensul dat instanța de fond a tălmăcit și aplicat norma de drept materială menționată ca excepție de la normele de drept material prevăzute în actele normative speciale, și anume: Potrivit dispoziţiilor art.13 al. (1) lit. f) din Legea cu privire la veterani nr. 190/08.05.2003, *Protecţia socială a veteranilor presupune realizarea unui sistem de măsuri pentru crearea condiţiilor care le-ar asigura bunăstarea economică şi confortul moral, le-ar acorda drepturi şi facilităţi suplimentare exprimate prin: f) asistenţa medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistenţă medicală:* iar conform art. 14 alin. (l) lit. f) din actul normativ enunţat, *1) Veteranii de război au dreptul la: f) asistentă medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistentă medicală ...* conform art. 2 alin. (1) Legislaţia

cu privire la veterani are la bază Constituţia Republicii Moldova şi se constituie din prezenta lege, alte legi şi acte normative.

Conform prevederilor art. 4 al. (4) lit. q) şi al. (9) lit. q) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistenţă medicală nr. 1585/27.02.98, *(4) Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova şi aflate la evidenţa instituţiilor abilitate ale Republicii Moldova*, *specificate la alin. (9), cu excepţia persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual: a) veteranii de război; 9) Evidenţa nominală a categoriilor de persoane asigurate de către Guvern, indicate la alin. (4), se ţine de următoarele instituţii abilitate ale Republicii Moldova g) organele administrativ-militare teritoriale - pentru categoriile indicate la alin.(4) lit.q) şi r).*

Prin urmare, în baza normelor de drept material invocate *supra*, consideră apelantul că este cert faptul că, avînd statut activ de verteran de război confirmat prin legitimaţie de veteran şi adeverinţa eliberată de Centrul Militar Teritorial Ungheni, el care cade sub incidenţa categoriilor de persoane asigurate medical de către Guvernul Republicii Moldova.

Suplimentar, relatează *****, Legea cu privire la veterani nr. 190/08.05.2003 cît şi a Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistenţă medicală nr. 1585/27.02.98, care sunt legi organice speciale, iar Legea cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală nr. 1593-XV din 26.12.2002 este o lege organică generală. Conform prevederilor art. 5 alin. (3) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017, (3) Normele juridice speciale sînt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecţi strict determinaţi. Prin urmare, în caz de divergenţă între o normă generală şi o normă specială, care se conţin în actele normative de acelaşi nivel, se aplică norma specială.

Drept urmare, precizează că nu poate fi reținut argumentul instanței de fond potrivit căruia apelantul Tamazlîcari Alexei și-a pierdut dreptul de persoană cu statut special de veteran asigurat medical de către Guvernul R. Moldova, or, normele de drept material invocate de instanţa de fond prevăzute de Legea cu privire la mărimea, modul şi teremenele de achitare a poliţei de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală nr. 1593-XV din 26.12.2002 ca act normativ general nu pot constitui excepţie de la normele de drept materiale prevăzute de Legea cu privire la veterani nr. 190/08.05.2003 şi Legea cu privire la

mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală nr. 1593-XV din 26.12.2002, ca legi speciale.

În drept, apelantul și-a întemeiat cererea de apel în baza pevederilor de drept a articolele 357, 358, 360 alin. (1) lit. a), 362 alin. (1), 364, 365, 386 alin. (1) lit. c), d) Cod de procedură civilă al Republii Moldova.

V. Poziția părților în ședința instanței de apel.

6. Apelantul Tamazlîcari Alexei și reprezentantul acestuia, avocatul Onofrei Andrei, fiind legal citați, nu s-au prezentat în ședință de judecată (fila dosarului 109 -110), însă prin cererea din 24 februarie 2025 avocatul Onofrei Andrei a solicitat examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa sa și a apelantului (fila dosarului 107-108).

7. Reprezentantul intimatei Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nu s-a prezentat în ședință de judecată, deși a fost legal citată. Motivele neprezentării nu au fost comunicate instanței de apel.

8. În conformitate cu art. 100 Cod de procedură civilă, *cererea de chemare în judecată şi actele de procedură se comunică participanţilor la proces şi persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poştă, cu scrisoare recomandată şi cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act şi confirmarea primirii lui, precum şi prin delegaţie judiciară.*

9. Articolul 105 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că, *citaţia şi înştiinţarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citaţiei sau înştiinţării se înscrie pe citaţie sau înştiinţare în partea care se înmînează destinatarului, precum şi pe cotor, care se restituie instanţei.*

10. În conformitate cu dispozițiile art. 379 alin. (2) Cod procedură civilă, *neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.*

11. Ținând cont de conținutul normelor legale citate *supra*, Colegiul civil consideră că a întreprins toate masurile necesare în vederea înștiințării părților despre data, locul și ora examinării prezentei cauze, iar ca urmare a dispus examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa acestora.

VI. Aprecierea instanţei de apel:

12. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar și a normelor legale relevante speței, Colegiul conchide de a respinge apelul declarat de Tamazlîcari Alexei, reprezentat de avocatul Onofrei Andrei, ca fiind nefondat, din următoarele considerente.

13. În conformitate cu art.362 alin. (1) Cod procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.*

14. Colegiul civil constată că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 29 noiembrie 2023 (fila dosarului 57), iar cererea de apel a fost declarată la 01 decembrie 2023 (potrivit scrisorii expediate prin poșta electronică a cancelariei Judecătoriei Ungheni juncancelaria@justice.md de la fila dosarului 62). Prin urmare, Colegiul civil reține că apelul este declarat în termenul legal stipulat la art. 362 Cod procedură civilă.

15. În conformitate cu dispozițiile art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.*

16. În accepțiunea art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor din apel. Instanța nu este legată de motivele apelului privind

legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

17. În corespundere cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importantă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.*

18. Potrivit art. 121 din Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.*

19. Confom art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

20. Norma prevăzută în art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, *la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanța pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.*

21. Iar art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importantă la soluționarea cauzei şi care au fost*

verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

22. Din conținutul normelor relatate *supra* Colegiul Civil reține că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, și constă în verificarea temeiniciei și legalității hotărârii primei instanțe, prin prisma circumstanțelor de fapt și de drept reținute a fiind contatate, a concluziilor enunțate în acest sens de către instanța de fond în sensul admiterii sau respingerii pretențiilor din acțiune, precum și prisma motivelor invocate în apel și a obiecțiilor intimatului.

23. Colegiul Civil relevă de asemenea că, potrivit regulilor unui proces echitabil, instanța de apel are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

24. Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabilește că o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

25. În aceeași ordine de idei, instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de aşi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

26. În opinia Colegiului civil, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat şi legislația incidentă speței.

27. Colegiul constată că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății; circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin; probelor prezentate li s-a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, fiind adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.

28. Astfel, prima instanță, pe baza probatoriului anexat la dosarul cauzei și cercetat în ședință de judecată, just a reținut circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, și anume:

29. La 06 iunie 2023, Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Tamazlîcari Alexei, privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pe anii 2021-2022 în mărime de 8.112,00 lei și penalitatea de întârziere în sumă de 2.230,80 lei, iar în total suma de 10.342,80 lei.

30. Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 29 noiembrie 2023, cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în contradictoriu cu Tamazlîcari Alexei, privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, a fost admisă integral, după cum urmează:
- S-a încasat de la Tamazlîcari Alexei, fondator al Î.I „Tamazlîcari Alexei" în beneficiul Agenției Teritoriale Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pe anii 2021-2022 în mărime de 8112,00 lei şi penalitatea de întârziere în sumă de 2230,80 lei, iar în total suma de 10342,80 (zece mii trei sute patruzeci şi doi) lei, 80 bani.
- S-a încasat de la Tamazlîcari Alexei în beneficiul Statului, taxa de stat în mărime de 310,28 (trei sute zece) lei, 28 bani.

31.Colegiul civil reține, că instanța de fond corect a interpretat și aplicat prevederile Legii nr. 1593-XV din 26.12.02 cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală, care constituie, potrivit art. 1, cadrul juridic pentru determinarea mărimii, modului şi termenelor de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală

în fondurile constituite şi gestionate de Compania Naţională de Asigurări în Medicină în temeiul Legii nr.1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistenţă medicală.

32. Conform art. 2 a Legii nr. 1593-XV din 26.12.2002, prezenta lege îşi extinde acţiunea asupra autorităţilor administraţiei publice centrale şi locale, întreprinderilor, instituţiilor, organizațiilor (în continuare – unităţi), indiferent de tipul de proprietate şi forma juridică de organizare, **asupra persoanelor fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător.**

33. Conform prevederilor art. 5 a Legii nr. 1593-XV din 26.12.2002, *mărimea primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală se calculează de către Ministerul Sănătăţii, conform prevederilor art. 17 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistenţă medicală şi se aprobă anual prin legea fondurilor obligatorii de asistenţă medical.*

34. Potrivit art. 17 alin. (1^1) a Legii nr. 1593 din 26.12.2002, *Evidenţa corectitudinii virării în termen la contul Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă şi aplicarea penalităţilor se efectuează de către agenţiile teritoriale ale Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină.*

35. Potrivit dispozițiilor art. 22 alin. (1) a Legii nr. 1593-XV din 26.12.2002, *Persoanele fizice incluse la data de 1 ianuarie a anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.2 vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă în termen de pînă la data de 31 martie a anului de gestiune.*

36. Conform anexei nr. 2 p. 1 lit. b) a Legii nr. 1593-XV din 26.12.2002, în cateriagoria de de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual, sunt incluși și fondatorii de întreprinderi individuale.

37. Potrivit art. 4 alin. (2) al Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021 nr. 256 din 16.12.2020, *prima de asigurare obligatorie de*

asistenţă medicală calculată în sumă fixă se stabileşte în mărime de 4056 de lei pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002.

38. Conform art. 4 alin. 2 al Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2022, nr. 207 din 06.12.2021, *prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală calculată în sumă fixă se stabileşte în mărime de 4056 de lei pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002.*

39. Colegiul reiterează aici, în conformitate cu pct. 1 lit. b) al Anexei nr. 2 la Legea cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală nr.1593-XV din 26.12.2002, *se atribuie la categoria de - plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă :* ***fondatorii de întreprinderi individuale.***

40. Sub aspectul normei de drept invocate *supra*, Colegiul atestă că potrivit informației plasate pe site-ul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat (fiscservinform@fsi.fisc.md) se atestă cu certitudine că pârâtul Tamazlîcari Alexei are calitate de fondator al Întreprinderii Individuale „Tamazlîcari Alexei", Cod fiscal *****, statutul căreia este activ, nefiind radiată (fila dosarului 10).

41. Suplimentar, după cum rezultă din datele Sistemului informațional automatizat „*Asigurarea obligatorie de asistență medicală*" în continuare SIA AO AM al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicala, Tamazlîcari Alexei, administratorul Î.I. „Tamazlîcari Alexei ", nu și-a onorat obligația prevăzută de legislație de a achita în termenul legal până la data de 31 martie a anului de gestiune prima de asigurare obligatorie de asistență medicală stabilită în Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru fiecare din anii 2021, 2022, formând astfel o restanţă în valoare de 4.056,00 lei pentru anul 2021 și o restanță de 4.056,00 lei pentru anul 2022.

42. Astfel, potrivit dispozițiilor legislației în vigoare asigurarea medicală este obligatorie, persoanele fizice și juridice având obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, iar apelantul-pârât Tamazlîcari Alexei întrunește calitatea de plătitor al primei de asigurare, potrivit extrasului din Baza de

Date a CNAM și informației de pe pagina electronică a Inspectoratului Fiscal de Stat de unde rezultă că Tamazlîcari Alexei are calitate de fondator al Întreprinderii Individuale „Tamazlîcari Alexei ”, Cod fiscal ***** întreprindere cu statut activ.

43. Drept urmare a situației de fapt constatate, coraborată cu normele de drept invocate *supra*, Colegiul civil conchide că instanța de nivelul unu just a constatat temeinicia acțiunii înaintate de Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva lui Tamazlîcari Alexei, fondator al Î.I „Tamazlîcari Alexei”, cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pe anii 2021-2022 în mărime de 8.112 lei (4.056 lei + 4.056 lei), în condițiile în care s-a stabilit că fondatorul Î.I „Tamazlîcari Alexei” nu a efectuat nicio plată în vederea achitării primei de asigurare în perioada vizată.

44. Totodată, Colegiul civil consideră că instanța de fond întemeiat a respins alegația pârâtului-apelant Tamazlîcari Alexei cu referire la faptul că ar fi scutit de drept ca veteran de război de la achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală. Or, potrivit dispozițiilor Legii speciale cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare nr.1593-XV din 26.12.2002, primele de asigurare constituie o taxă fixă pentru fiecare an de gestiune bugetară stabilită prin Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală pe anul corespunzător şi este obligatorie pe parcursul existenței calității **de fondator al întreprinderii** indiferent de desfășurarea activității, existența profitului şi alte condiții sau caracteristici manageriale şi/sau de administrare a acestei întreprinderi.

45. Într-adevăr, art. 4 alin. (4) Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistenţă medical prevede că, Guvernul are calitatea de asigurat pentru categoriile de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova şi aflate la evidenţa instituţiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin. (9), **cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual** pentru: a) copiii cu vîrsta de pînă la 18 ani; b) elevii şi studenţii încadraţi în sistemul de învăţămînt la nivelurile 3–8, conform art.12 din Codul educaţiei al Republicii Moldova, cu frecvenţă, inclusiv cei care îşi fac studiile peste hotarele ţării;" h) gravidele, parturientele, lăuzele şi mamele care îşi îngrijesc copiii până la vârsta de 2 ani; i) persoanele cu dizabilităţi severe, accentuate sau medii; j)

pensionari; (…) **q) veteranii de război;** r) participanţii la lichidarea consecinţelor avariei de la C.A.E. Cernobâl.

46. Totdată, art. 23 alin. (4) din Legea nr. 1593-XV din 26.12.02 cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medical prevede că, ”*persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) şi j) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la pct. 1 lit. a) și d) din anexa nr. 2 la prezenta lege, nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă.*

47. Astfel, rezultă că, numai persoanele cu dizabilităţi severe, accentuate sau medii și pensionarii nu achită prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în cazul în care concomitent fac parte din categoriile persoanelor indicate la art. 4 alin. (4) menționat *supra* și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală prevăzute la pct. a) și d) din anexa 2.

48. Prin urmare, instanța de fond corect a reținut că, chiar dacă Tamazlîcari Alexei este veteran de război conform legitimației C07721 eliberată la 24.06.2019 (fila dosarului 46), acesta are concomitent și calitatea de fondator al Î.I. ”Tamazlîcari Alexei”. Respectiv, în atare situație (având calitatea de fondator al Î.I. ”Tamazlîcari Alexei”) el are obligația legală de a achita prima de asigurare oblgiatorie de asistență medicală. Adică, deși este veteran de război, nu beneficiază de scutire în cazul dat.

49. Așadar, Colegiul civil conchide că instanța de nivelul unu întemeiat și legal a constatat că Tamazlîcari Alexei întrunește condițiile legale pentru a fi atribuit categoriei de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă care se asigură în mod individual, fapt ce generează obligația acestuia de a achita restanța acumulată la plata primelor de asigurare pentru anii 2021-2022.

50. Suplimentar, cu referire la alegația pârâtului-apelant precum că el nu

exercită activitatea de întreprinzător, instanța de fond corect a respins-o, or, Î.I „Tamazlîcari Alexei” nu este lichidată, nu și-a încetat activitatea, prin radierea din Registrul de stat al întreprinderilor, după cum prevede art. 31 alin. (2) din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali nr. 220 din 19.10.2007 care stabilește că*, activitatea întreprinzătorului individual se consideră încetată din momentul radierii acestuia din Registrul de stat*. În speță, nu a fost demonstrat faptul că Î.I „Tamazlîcari Alexei” a fost radiată. Ba mai mult, probatoriul administrat la dosar confirm că, la momentul depunerii cererii de chemare în judecată în instanță Î.I „Tamazlîcari Alexei” figura în Registrul de stat al persoanelor juridice, cu **statut activ.**

51. Așadar din cele enunțate *supra*, rezultă cert că fondatorul Î.I „Tamazlîcari Alexei” – Tamazlîcari Alexei, nu este exonerat de obligația achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2021-2022.

52. Completul Colegiului civil consideră întemeiată și legală hotărârâre primei instanțe și în partea admiterii pretenției reclamantului-intimat privind încasarea de la pârâtul Tamazlîcari Alexei a penalității legale pentru neachitarea în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în mărime de 0,1 % din suma debitoare pentru fiecare zi de întârziere, care la momentul depunerii constituie pentru anul 2021 suma de 1.115,40 lei și pentru anul 2022 suma de 1.115,40 lei, din următoarele considerente:

53. Conform prevederilor art. 14 alin. (1) al Legii nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, *pentru neplata, în termenul stabilit de legislație, a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, asiguratul plătește o penalitate, calculată în conformitate cu legislația, pentru perioada care începe după scadența primei de asigurare și se încheie în ziua plății efective a acesteia.*

54. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) al Legii cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală nr. 1593/26.12.2002, *Neachitarea în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală atrage după sine calcularea unei penalităţi în mărime de 0,1% din suma datoriei pentru fiecare zi de întîrziere.*

55. Astfel, din sensul normei legale invocate *supra*, rezultă că în situația în care asiguratul nu achită prima de asigurare obligatorie în termenul stabilit de legislație, atunci acesta este obligat să achite și o penalitate stabilită prin lege (penalitate legală).

56. Așadar, penalitatea pentru neachitarea în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală este una specială, reglementată și stabilită în mod expres de lege.

57. Mai mult, în cazul neachitării în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală penalitatea poartă un caracter imperativ și respectiv, părțile nu au posibilitatea să stabilească penalitatea de întârziere în alte condiții decât cele prevăzute de lege și aceasta nu poate fi redusă.

58. Penalitatea a fost calculată corect de reclamant pentru anul 2021 perioada 01.04.2021-31.12.2021, în sumă de 1.115,40 (4056 *0,1% = 4,056 lei/zi 275*4,056) lei, cât și pentru anul 2022 perioada 01.04.2022-31.12.2022, în sumă de 1.115,40 (4.056 *0,1% = 4,056 lei/zi 275*4,056) lei.

59. În această ordine de idei, instanța de apel consideră justă concluzia primei instanțe că, neexecutarea obligaţiei de achitare a primei de asigurare în termen atrage după sine aplicarea sancţiunilor pecuniare faţă de persoana care nu şi-a onorat obligaţia legală, la caz Tamazlîcari Alexei. Or, obligativitatea instituită prin efectul legii reprezintă un instrument de responsabilizare a cetăţenilor de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistenţă medicală prin achitarea primelor în fondurile asigurării obligatorii de asistenţă medicală pentru acumularea mijloacelor financiare în scopul acoperirii cheltuielilor de tratare a stărilor condiţionate de survenirea evenimentelor asigurate.

60. Potrivit articolul 85 alin. (1) lit. o) Cod de procedură civilă în vigoare la data examinării cauzei, *Compania Națională de Asigurări în Medicină și agențiile ei teritoriale, se scutesc de taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile.*

61. Respectiv, instanța de fond corect a aplicat și prevederile articolului 98

alin. (1) Cod de procedură civilă, dispunând încasarea de la Tamazlîcari Alexei în beneficiul Statului, taxa de stat în mărime de 310,28 (trei sute zece) lei, 28 bani, de la plata căreia reclamanta a fost scutită de drept la depunerea cererii de chemare în judecată, privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală.

62. Aşadar, având în vedere că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății; circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin; probelor prezentate li s-a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, Colegiul civil ajunge la concluzia că cererea de apel formulată de apelantul Tamazlîcari Alexei, reprezentat de avocatul Onofrei Andrei, urmează a fi respinsă ca nefondată, cu menținerea fără modificări a hotărârii Judecătoriei Ungheni din 29 noiembrie 2023.

63. Or, criticile aduse de apelant, însoțite de argumentarea circumstanțelor de fapt ale cauzei, percepute din propriul său punct de vedere, nu pot duce la admiterea apelului, întrucât acestea nu pot fi reținute de instanța de apel, prin prisma art. 385 Cod de procedură civilă, în situația în care apelul are un caracter declarativ, lipsind deci temeiuri legale de admitere a acestuia.

64. În temeiul celor expuse, conducându-se de prevederile art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul Civil şi de Contencios Administrativ,-

D E C I D E :

Respinge apelul declarat de Tamazlîcari Alexei, reprezentat de avocatul Onofrei Andrei.

Menține fără modificări hotărârea Judecătoriei Ungheni din 29 noiembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în contradictoriu cu Tamazlîcari Alexei, privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei motivate, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței,

judecător Radu Holban

Judecători Svetlana Ghercavii

Cristina Prisacari